

The Abraham & Millie Arbesfeld
Kollel & Midreshet
Yom Rishon

Sunday Morning Learning Programs for Men & Women

W W W.KOLLELYOMRISHON.ORG
W W W.MIDRESHETYOMRISHON.ORG

Perspectives on Teshuvah
and the
Yamim Noraim

The Seven Weeks of
Consolation:
How to Succeed During the
New Year

Rabbi Meir Goldwicht
יב' אלול תשע"ד • September 7, 2014

1) ישעיהו פרק מ

- (א) נַחֲמוּ נַחֲמוּ עַמִּי יֹאמֶר אֱלֹהֵיכֶם:
 (ב) דַּבְּרוּ עַל לֵב יְרוּשָׁלַם וְקְרָאוּ אֵלַיָּהּ כִּי מְלֵאָה צָבָאָה כִּי נִרְצָה עֲוֹנָהּ כִּי לָקַחָהּ מִיַּד יְהוָה כַּפְּלִים בְּכָל חַטָּאתֶיהָ:

2) ישעיהו פרק מט

- (יד) וַתֵּאמֶר צִיּוֹן עֲזַבְנִי יְהוָה וְאֲדֹנָי שָׁכַחְנִי:
 (טו) הֲתִשְׁכַּח אֲשֶׁה עֹלָה מִרְחֹם בֶּן בְּטָנָה גַם אֵלֶּה תִשְׁכַּחַנָּה וְאֲנֹכִי לֹא אֲשַׁכַּחֶךָ:
 (טז) הֵן עַל פְּפִים חִקְתִּיךָ חֹמְתֶיךָ נִגְדִי תָמִיד:

3) ישעיהו פרק נד

- (יא) עֲנִיָּה סַעְרָה לֹא נִחְמָה הִנֵּה אֲנֹכִי מִרְבִּיץ בְּפוּף אֲבָנֶיךָ וְיִסְדִּיתִיךָ בְּסַפִּירִים:
 (יב) וְשִׁמְתִי כַדָּבָד שְׁמִשְׁתִּיךָ וְשַׁעֲרֶיךָ לְאֲבָנֵי אֶקְדָּח וְכָל גְּבוּלֶךָ לְאֲבָנֵי חֶפֶץ:

4) ישעיהו פרק נא

- (יב) אֲנֹכִי אֲנֹכִי הוּא מְנַחֲמְכֶם מִי אֶתְּ וַתִּירָאִי מֵאֲנוּשׁ יָמוּת וּמִכֶּן אָדָם חָצִיר יִנָּחֵן:

5) ישעיהו פרק נב

- (א) רְנִי עֲקָרָה לֹא יִלְדָה פִּצְחִי רְנָה וְצַהֲלִי לֹא חָלָה כִּי רַבִּים בְּנֵי שׁוֹמְמָה מִבְּנֵי בְעוּלָה אָמַר יְהוָה:

6) ישעיהו פרק ס

- (א) קוּמִי אוּרִי כִּי בָא אוּרֶךָ וּכְבוֹד יְהוָה עָלֶיךָ וְיָרַח:
 (ב) כִּי הִנֵּה הַחֹשֶׁךְ יִכְסֶה אֶרֶץ וְעַרְפָּל לְאֲמִים וְעַלֶיךָ יִזְרַח יְהוָה וּכְבוֹדוֹ עָלֶיךָ יִרְאָה:

7) ישעיהו פרק סא

- (י) שׁוּשׁ אֲשִׁישׁ בַּה' תִּגְלַל נִפְשֵׁי בְּאֱלֹהֵי כִּי הִלְבִּישְׁנִי בְּגָדֵי יִשַׁע מַעֲיֵל צָדָקָה יַעֲטֵנִי כְּחֹתֵן יִכְהֵן פָּאֵר וְכַפְלָה תַעֲדָה כְּלִיָּהּ:

8) תלמוד בבלי מסכת תענית דף כט עמוד א

- וכתיב (במדבר י"ד) ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו העם בלילה ההוא. אמר רבה אמר רבי יוחנן:
 (אותו היום ערב) (מסורת הש"ס: אותה לילה לילה) תשעה באב היה. אמר להם הקדוש ברוך הוא: אתם
 בכיתם בכיה של חנם - ואני קובע לכם בכיה לדורות.

9) שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן רפח

- י"א שאדם שמזיק לו האכילה, דאז עונג הוא שלא לאכול, (ג) לא יאכל. הגה: <ב> וכן מי שיש לו עונג אם
 (יבכה, כדי שילך (ד) הצער מלבו, מותר לבכות בשבת (אגור בשם שבולי לקט

10) ט"ז אורח חיים סימן רפח

- (א) (פמ"ג) עד שש שעות. - דגם בחול האוכל אחר שש שעות כזורק אבן לחמת ע"כ נקרא כמו תענית (בשבת
 (ב) (פמ"ג) וכן מי שיש לו עונג כו'. - דאיתא באגדה שמצאו תלמידיו של רע"ק שהיה בוכה בשבת (ואמר עונג יש לי ונ"ל דהיינו שמרוב דבקותו בהקב"ה זולג"י עיניו דמעו' שכן מצינו ברע"ק בזוהר חדש
 שהיה בוכה מאוד באמרו שיר השירים באשר ידע היכן הדברים מגיעים וכ"ה מצוי במתפללים בכוונה אבל
 כדי שיצא הצער ממנו שזכר רמ"א הוא תמוה דא"כ כל מי שמצטער ח"ו יבכה בשבת

11 תורת שלמה בראשית

ובמדרש עשרת הדברות דבור ראשון למה נקרא שם

בוכים שבשעה שחצה הקב"ה את המים חציו נתנם למעלה וחציו נתנם למטה אותן שנתנו למטה התחילו בוכים ואומרים או לנו שלא זכינו להקות קרובים ליוצרנו והיה מעיוות פניהם וכו' אמר להם הקב"ה הואיל ובשכיל כבודי עשיתם דעו באמת שיש אתן רשות למים העליונים לומר שורה לפני עד שיקחו מכם רשות.

12 בראשית רבה (וילנא) פרשה צג ד"ה יב ויפול על

ויתן את קולו בבכי, כשם שלא פייס יוסף את אחיו אלא בבכיה, כך הקב"ה אינו גואל את ישראל אלא מתוך בכיה, שנאמר (ירמיה לא) בבכי יבואו ובתחנונים אוכילם.

13 ילקוט שמעוני ישעיהו רמז תעד

דבר אחר באנכי בראתי העליונים ואת התחתונים אנכי עושה כל, באנכי בראתי אדם אנכי עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי, באנכי דברתי עם אברהם אנכי מגן לך, באנכי דברתי עם יצחק אנכי (האל) אלהי אברהם אביך, באנכי דברתי עם יעקב אנכי ארד עמך מצרימה, באנכי העליתיו משם ואנכי אעלך גם עלה, באנכי נגליתי על משה אנכי האל אלהי אביך, באנכי שמתי הדבור עם פיו ואנכי אהיה עם פיך, באנכי נתתי הדברות אנכי ה' אלהיך, באנכי הולכתים במדבר הנה אנכי מפתיה והולכתיה המדבר, באנכי אני בונה את ציון הנה אנכי מרביץ בפוך אבניך, באנכי אני מביא גואל הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא, באנכי אני מנחם אתכם אנכי אנכי הוא מנחמכם

14 דברים פרק לב

(לט) ראוי עתה פי אני אני הוא ואין אלהים עמדי אני אמית ואחיה מחצתי ואני ארפא ואין מדי מציל:

15 בראשית פרק כח

(יא) ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש ויקח מאבני המקום וישם מראשיתו וישכב במקום ההוא:
 (יב) ויחלם והנה סלם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלהים עלים וירדו בו:
 (יג) והנה יה' נצב עליו ויאמר אני יה' אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק הארץ אשר אתה שכב עליה לך אתננה ולזרעך:
 (יד) והיה זרעך פער הארץ ופרצת ימה וקדמה וצפנה ונגבה ונברכו בך כל משפחת האדמה וכוזרעך:
 (טו) והנה אנכי עמך ושמרתך בכל אשר תלך והשבתיך אל האדמה הזאת כי לא אעזובך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך:

16 פסיקתא רבתי (איש שלום) פסקא לג - אנכי אנכי ד"ה דבר אחר אנכי

באנכי דברתי עם אברהם [שנאמר אנכי מגן לך וגו'] (בראשית ט"ו א'), באנכי דברתי עם יצחק וירא אליו ה' כלילה ההוא ויאמר אנכי האל אלהי אביך (שם / בראשית / כ"ו כ"ד), כשנגלה על יעקב לא נגלה עליו באנכי אלא באני שנאמר והנה ה' נצב עליו ויאמר אני ה' אלהי אברהם אביך (שם / בראשית / כ"ח י"ג) לפיכך נתיירא ויירא יעקב מאד (שם שם / בראשית כ"ח / ז'), למה נתיירא, אמר על אבותי לא נגלה בלשון הזה באני אלא באנכי תאמר מה עון אירעני שלא הסיח עמי בלשון הזה שהיה מסיח עם אבותי, כיון שראהו הקדוש ברוך הוא שהיה מצטער על הדבר מיד התחיל מדבר עמו באנכי והנה אנכי עמך (שם שם / בראשית כ"ח / ט"ו), (ואנכי) [באנכי] ירדתי עמו למצרים אנכי ארד עמך מצרים (שם / בראשית / מ"ו ד'), באנכי העליתי [אותו] משם ואנכי אעלך גם עלה

17 מדרש תנחומא (בוכר) פרשת יתרו סימן טז

אמר ר' נחמיה מהו אנכי לשון מצרי הוא, למה הדבר דומה, למלך שנשבה בנו, ועשה ימים רבים עם השבאים, למד סיחתן של אותן השבאים, כשעשה נקמה באויביו והביאו ובא להסיח עמו בלשונו, ולא היה

יודע, מה עשה, התחיל לספר עמו בלשון השבאים, כך עשה הקב"ה עם ישראל, כל אותן השנים שהיו ישראל במצרים, למדו סיחתן של מצרים, כשגאלן הקב"ה בא ליתן להם את התורה, לא היו יודעים לשמוע, אמר הקב"ה הריני מסיח עמהם בלשון מצרי, אנוך, אדם שהוא מבקש לומר לחבירו במצרים אני, הוא אומר אנוך, כך פתח הקב"ה בלשונם ואמר אנכי

18) רש"ר הירש שמות פרשת יתרו פרק כ

(ב) אנכי. כבר העמדנו כמה פעמים על ההבדל הדק שבין "אנכי" ו"אני", בייחוד במאמר ה' (עי' פי') לעיל יא, ד). "אני" מציין יותר את אישיות המדבר בניגוד לזו שאליה מופנה הדיבור, הווה אומר, האישיות בעלת הדיבור והפעולה ("אני" - משורש "אנה"); ואילו "אנכי" מגלה את המדבר כאישיות הקרובה מאד אל זו שאליה מופנה הדיבור, היא מקיפה אותה ונושאת אותה ומחזיקה בה, ורק על - ידיה זוכה באמת גם האישיות, שאליה מופנה הדיבור, בהווייתה האישית ובעמידה בטוחה על יסוד איתן. מה נורא הוד גבורתו של מעמד זה: בעיצומו של זעזוע עולם, בהימוט מוסדי ארץ, מגלה ה' את עצמו כאישיות היחידה, האמתית והמוחלטת - כ"אנכי" - בתבל כולה, ורק על - ידי ה"אנכי" של ה' קיימת כל יישות אחרת בכוח ובפועל; ומיד פונה ה' אל כל יחיד ויחיד בישראל ואומר: אני "אנכי" שלך - אנכי ה' אלהיך

19) שמות רבה (וילנא) פרשה טו ד"ה טז ד"א ויאמר

טז ד"א ויאמר ה' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמר מה הקב"ה עושה במצרים בשביל ישראל אמר ר' יצחק נפחא משל למטרונה שהיתה מקטרגת למלך נתנה בפילקי והלך לו היה עמה המלך בפילקי אמרו לו מה איכפת לך אמר להם כל הימים שאני עמה אינה נוטלת שם רע כך נשתעבדו ישראל במצרים ונגלה הקב"ה כביכול עמהם שנא' (בראשית מו) אנכי ארד עמך מצרימה וכן בבבל שנאמר (ישעיה מג) למענכם שלחתי בבלה וכן במדי שנאמר (ירמיה מט) ושמתי כסאי בעילם ואין עילם אלא מדי שנאמר (ישעיה כא) עלי עילם צורי מדי, ביון היה הקב"ה עמהם, שנאמר (זכריה ט) וה' עליהם יראה ויצא כבורק חצו, אמרו לו להקב"ה כל כך למה אמר להם כל הימים שאני עמהם אין נוטלין שם רע, במצרים הייתי עמהם ונמצאת שלימה שנאמר (שיר /השירים/ ד) גן נעול אחותי כלה, בבבל הייתי עמהם ונמצאת שלימה שנאמר (דניאל ג) הן איתי אלהנא די אנחנא פלחין, במדי הייתי עמהם ונמצאת שלימה שנאמר (אסתר ג) ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה, ביון לא כתבו על קרן השור שאין להם חלק באלהי ישראל, באדום אם הקב"ה יאמר הן מי יאמר לאו שנאמר (ישעיה סג) מי זה בא מאדום

20) בראשית פרק כח

(כ) וַיֵּדַר יַעֲקֹב נֹדֵד לֵאמֹר אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי וְשָׁמְרֵנִי בְּדַרְךָ הַזֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי הוֹלֵךְ וְנָתַן לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וְכֶגֶד לְלַבֵּשׁ:
(כא) וְשִׁבְתִּי בְּשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי וְהָיָה יְהוָה לִי לֵאלֹהִים:
(כב) וְהָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שָׁמַתִּי מִצֵּבָה יִהְיֶה בֵּית אֱלֹהִים וְכָל אֲשֶׁר תִּתֵּן לִי עֲשֶׂר אֶעֱשְׂרֶנּוּ לָךְ:

21) בראשית רבה (וילנא) פרשה ע ד"ה ו ושבתי בשלום

ר' יהושע דסכנין בשם ר' לוי נטל הקב"ה שיחתן של אבות ועשאן מפתח לגאולתן של בנים, אמר לו הקב"ה אתה אמרת והיה לי לאלהים חייך כל טובות וברכות ונחמות שאני נותן לבניך איני נותן אלא בלשון הזה, שנאמר (זכריה יד) והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים, (ישעיה יא) והיה ביום ההוא יוסיף ה' שנית ידו לקנות את שאר עמו, (יואל ד) והיה ביום ההוא יטפו ההרים עסיס (ישעיה כז) והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול וגו'

22) ילקוט שמעוני מיכה רמז תקנת

ד"א אל תשמחי אויבתי לי כי נפלתי קמתי. שנו רבותינו מתוך כעס רצון, מתוך רוגז רחמים, מתוך צרה רוחה שנאמר עת צרה היא ליעקב וממנה יושע, מתוך ריחוק קירוב, מתוך נפילה קימה, מתוך אפלה אורה. מתוך כעס רצון הרף ממני ואשמידם מיד וינחם ה'. מתוך רוגז רחמים שנאמר, ברוגז רחם תזכור, מתוך ריחוק

קירוב שנאמר והיה במקום אשר יאמר להם לא עמי וגו', מתוך נפילה קימה שנאמר כי נפילתי קמתי, מתוך אפלה אורה שנאמר כי אשב בחשך ה' אור לי (כתוב ברמז שי"א):

23) פסיקתא רבתי (איש שלום) פיסקא כא - י' הדברות פ' קמייתא ד"ה [אנכי] אמר רבי

ך ויקרא יעקב אל בניו [ויאמר] האספו ואגידה לכם וגו' (בראשית מ"ט א') תלה עיניו והביט בהקב"ה אמר להם בניי הזהרו בכבודו של הקב"ה, מה ענו אותו, שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד (דברים ו' ד'), אמר להם בניי סימן זה אני נותן לכם בלשון אנכי הסיח עם זקני אנכי מגן לך (בראשית ט"ו א'), ובלשון אנכי הסיח עם אבי [אנכי אלהי אברהם אביך (שם / בראשית/ כ"ו כ"ד) ובלשון אנכי הסיח עמי] אנכי האל בית אל וגו' (שם / בראשית/ ל"א י"ג) אנכי ארד עמך מצרימה וגו' (שם / בראשית/ מ"ו ד'), ואף אתם אם בא ואמר (להם) [לכם] בלשון הזה אנכי דעו שהוא שלכם

24) ילקוט שמעוני ישעיהו רמז תעד

אמר רשב"נ דרכו של אב לרחם כרחם אב על בניו, ודרכה של אם לנחם כאיש אשר אמו תנחמנו אמר הקב"ה אנה עבדית דאבא ודאמא. אנכי אנכי הוא מנחמכם (כתוב ברמז תמ"ד)

25) שמות פרק כג

(יז) שָׁלַשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָּל זְכוּרָךְ אֶל פְּנֵי הָאֱדֹן יְהוָה:

26) שמות פרק לד

(כג) שָׁלַשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָּל זְכוּרָךְ אֶת פְּנֵי הָאֱדֹן יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

27) דברים פרק טז

(טז) שָׁלוֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָּל זְכוּרָךְ אֶת פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר בְּחַג הַמִּצּוֹת וּבְחַג הַשִּׁבְעוֹת וּבְחַג הַסִּכּוֹת וְלֹא יֵרָאֶה אֶת פְּנֵי יְהוָה רִיקָם:

28) תהלים פרק לז

- (ג) בָּטַח בַּה' וַעֲשֵׂה טוֹב שְׂכָן אֶרֶץ וּרְעֵה אַמוּנָה:
- (ד) וְהִתְעַנַּג עַל יְהוָה וַיִּתֵּן לָךְ מִשְׂאֵלֹת לֶבֶךָ:
- (ה) גּוֹל עַל יְהוָה דַּרְכֶּךָ וּבִטַח עָלָיו וְהוּא יַעֲשֶׂה:
- (ו) וְהוֹצִיא כְּאוֹר צִדְקָךָ וּמִשְׁפָּטֶךָ כַּצְּהָרִים:
- (ז) הוֹם לַה' וְהִתְחַלְלַל לוֹ אֵל תִּתְחַר בְּמַצְלִיחַ דַּרְכּוֹ בְּאִישׁ עֹשֶׂה מִזְמוֹת:
- (ח) הֲרֹף מֵאֵף וְעֹזֵב חֲמָה אֵל תִּתְחַר אֶף לְהִרְעֵ:
- (ט) כִּי מֵרַעִים יִכְרַתוּן וְקוֹי יְהוָה הִמָּה יִירָשׁוּ אֶרֶץ:
- (י) וְעוֹד מַעַט וְאֵין רָשָׁע וְהִתְבוּנָתְךָ עַל מְקוֹמוֹ וְאֵינְנוּ:
- (יא) וְעַנּוּיִם יִירָשׁוּ אֶרֶץ וְהִתְעַנְּנוּ עַל רַב שְׁלוֹם: